

ارتباط عوامل مادری با تغییرات هموگلوبین خون در طول بارداری شیراز؛ ۱۳۸۵

مرضیه اکبرزاده^{۱*}، لیلا علیزاده^۲، دکتر حمید رضا طباطبائی^۳، دکتر مانی رمزی^۴

^۱ مربی مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

^۲ مربی مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل

^۳ استادیار اپیدمیولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

^۴ دانشیار خون و انکولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

چکیده

زمینه: امروزه در کشورهای در حال توسعه، مصرف مکمل آهن به تمامی مادران باردار به صورت معمول و با مقدار معین (۵۰ میلی گرم) توصیه می شود. اما علی رغم این مسأله، بیماری هنوز از شیوع بالایی برخوردار است. از آنجا که کاهش و افزایش غلظت هموگلوبین هردو، پیامدهای نامطلوبی را در بارداری به دنبال دارد، لذا این مطالعه با هدف شناسایی عوامل تعیین کننده میزان هموگلوبین خون در طول بارداری، با بررسی عوامل مادری مرتبط با میزان هموگلوبین و زنان در معرض خطر انجام شد.

مواد و روش ها: در این مطالعه پیگیر، ۱۰۸ نفر از زنان باردار مراجعه کننده به مراکز آموزشی-درمانی شیراز با سن بارداری ۱۴-۱۰ هفته وارد مطالعه شدند و در سه نوبت، مراجعه اول (۱۴-۱۰ هفته)، دوم (۳۰-۲۵ هفته) و سوم (۴۰-۳۷ هفته بارداری) غلظت هموگلوبین خونشان اندازه گیری شد و با عوامل مادری از جمله شاخص توده بدنی و سن مادر، تعداد زایمان ها، فاصله بارداری و ابتلا به تهوع و استفراغ شدید بارداری، سن بارداری، شروع مصرف قرص آهن و میزان وزن گیری مادر مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها: نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل چندگانه نشان داد که میزان هموگلوبین سه ماهه اول بارداری ($P < 0/0001$)، سن بارداری شروع مصرف قرص آهن ($P < 0/006$) و میزان وزن گیری سه ماهه اول ($P < 0/009$) از عوامل تعیین کننده میزان هموگلوبین خون در طول بارداری می باشند. عوامل مادری از جمله شاخص توده بدنی، سن مادر، تعداد زایمان ها، فاصله بارداری و ابتلا به تهوع و استفراغ شدید بارداری، ارتباط معنی داری با میزان هموگلوبین خون در طول بارداری نداشتند.

نتیجه گیری: با توجه به شیوع بالای کم خونی در بین زنان باردار با شناسایی نقش عوامل مرتبط در میزان هموگلوبین، می توان زنان باردار در معرض خطر افت هموگلوبین را شناسایی کرده و این موضوع منجر به امکان مداخله به موقع و کاهش شیوع بیماری و عوارض ناشی از آن در بارداری و کاهش هزینه های مربوط به درمان را فراهم می سازد.

واژگان کلیدی: بارداری، هموگلوبین، عوامل مادری، کم خونی، مکمل آهن

دریافت مقاله: ۸۸/۲/۷ - پذیرش مقاله: ۸۸/۴/۴

* شیراز، بیمارستان نمازی، دانشکده پرستاری-مامائی حضرت فاطمه (س)